

ТЕМА II. РІЗНОВИДИ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ: ПРИСЛІВ'Я, ПРИКАЗКИ, КРИЛАТІ ВИСЛОВИ, АФОРИЗМИ

Ти вже чудово знаєш, що **фразеологізми** бувають абсолютно різними. Сьогодні ми зосередимось на різновидах цих стійких сполук.

Варто запам'ятати, що прислів'я та **приказки, крилаті вислови та афоризми** теж є **фразеологізмами**. До твоєї уваги пропоную терміни, у яких варто розібратись:

- **Прислів'я** – сталий образний народний повчальний вислів, що містить узагальнену думку чи пораду, наприклад: *Десять разів відміряй, а раз відріж*.
- **Приказка** – короткий влучний вислів, що образно називає якесь життєве явище, наприклад: *або пан, або пропав*. **Часто приказка становить частину прислів'я**.

Порівняй:

Заварив кашу – не шкодуй олії	Заварив кашу
прислів'я	приказка

- **Афоризм** – короткий влучний вислів, який виражає яку-небудь узагальнену думку. Наприклад: *Найбільше щастя – бути добрим*.
- **Крилаті слова** – влучний вислів літературного походження, що стисло й образно передає думку й став загальновживаним.

Наприклад, слова *всесвітньо відомого Тараса Григоровича Шевченка: Борітеся – поборете.*

Я впевнена, що ти знайомий/знайома зі всіма цими поняттями ще з початкової школи, тож для тебе не буде складним розпізнати такі конструкції в тексті чи в мовленні іншої особи.

Фразеологізми – це велика скарбничка мудрості народу. Крилаті вислови стають фразеологізмами тільки тоді, коли майстерність і велич автора є достатньою для цього. Можливо, у майбутньому саме твої крилаті вислови дітлахи вивчатимуть в школі.

Ще один важливий пункт, про який варто згадати – це можливість деяких фразеологізмів **бути багатозначними**.

Наприклад:

Колоти очі – 1) дорікати; 2) дратувати когось, викликати осуд.

Багатозначність фразеологізмів позначають у словнику так само, як багатозначність.

Близькі за значенням фразеологізми, які мають різний лексичний склад, називають **фразеологічними синонімами**.

Наприклад: *байдики бити, гав ловити, собак ганяти, плювати в стелю, баглаї бити, горобцям дулі давати – ледарювати;*

*накивати п'ятами, взяти ноги на плечі, дати тягу, дати драла –
утекти.*

Також фразеологізми можуть утворити **антонімічні пари**.

Наприклад: *мати голову на плечах – на розум небагатий;*

очей не одведеш – глянути гидко;

Велика цяця – невелике цабе.

